

**A MAGYAR BIOLÓGIAI TÁRSASÁG
EMBERTANI SZAKOSZTÁLYÁNAK MŰKÖDÉSE
A 2000. ÉVBEN**

325. szakülés, 2000. március 13.

Kordos László: Az újabb rudabányai koponyalelet és az emberré válás.

Henkey Gyula – Oelberg Gusztáv: Kárpát-medencei népségek Sjøvold-féle távolságai.

326. szakülés, 2000. május 8.

Kőrösi Ivett – Guba Zsuzsanna – Szathmáry László: Migrációk és továbbélés az őskorban.

Bereczki Ágnes: Emberábrázolások a felső-paleolit művészetben.

Csete Klára – Pamzsav Horolma: Az Y-kromoszóma (DYS 19 rendszerében) előforduló kettős allél vizsgálata.

2000. szeptember 29. megemlékezés MALÁN MIHÁLY (1900–1968) antropológus professzor születésének 100. évfordulójáról.

327. szakülés, 2000. október 16.

Gyenis Gyula – Pröhle Tamás – Zsoffay Klára – Nyilas Károly: A túlsúly és elhízás kritikus értékei és gyakorisága három magyarországi város iskolás gyermekeinél.

Hargitai Gábor: Növekedés, fejlődés és serdülés congenitális adrenalis hyperplasiás gyermekeknél.

Joubert Kálmán – Gyenis Gyula: Az 1988-ban vizsgált sorkötelesek testmagassága, testsúlya és testtömeg-jelzője.

S. É.

A Magyar Tudományos Akadémia Antropológiai Bizottsága, a Szegedi Tudományegyetem Embertani Tanszéke, A Szegedi Akadémiai Bizottság Embertani és Régészeti, valamint Fogászati és Szájsebészeti Munkabizottsága a magyar államalapítás 1000., a Magyar Tudományos Akadémia alapításának 175., a Szegedi Tudományegyetem Embertani tanszéke alapításának 60. évfordulója alkalmából „*A magyar biológiai antropológia a 20. században*” címmel 2000. május 25–26-án a Szegedi Akadémiai Bizottság székházában emlékülést rendezett.

Az ülésen három témakörből a következő előadások hangzottak el:

Farkas L. Gyula: A magyar antropológia múltja és a jövő feladatai

Kordos László: Az emberré válás kutatásának hazai eredményei

K. Éry Kinga: A magyar történeti embertani kutatások

K. Zoffmann Zsuzsanna: A Kárpát-medence őskori népességének antropológiai vázlata

Fóthi Erzsébet: A népvándorlások kutatásának antropológiai eredményei

Szathmáry László: A honfoglalás-kor és Árpád-kor antropológiai kutatásának tapasztalatai

Marcsik Antónia és Pap Ildikó: A paleopatológiai kutatások fejlődése hazánkban

Kocsis S. Gábor: A paleosztomatológiai kutatások eredményei

Farkas L. Gyula: Etnikai embertani kutatások hazánkban

Gyenis Gyula: A dermatoglífa kutatások eredményei

B. Bodzsár Éva: A testalkattal, a testnövekedéssel és a fiziológiai éréssel kapcsolatos kutatások áttekintése

Buday József: A fogyatékosok kutatásának tapasztalatai

Mészáros János: A magyar sportantropológiai kutatások

Kósa Ferenc: Az antropológiai kutatások alkalmazása az igazságügyi orvostanban

Susa Éva: Történeti személyiségek személyazonosítása

Pap Miklós: A magyarországi populáció genetikai kutatások

Az elhangzott előadások az *Acta Biologica Szegediensis* 44. (2000) kötetében angol nyelven jelentek meg.

Farkas L. Gyula

A Magyar Biológiai Társaság dr. Farkas Gyula egyetemi tanárt (JATE Embertani Tanszék, Szeged), a MBT Szegedi Csoportjának elnökét a biológia területén végzett kiemelkedő kutató, oktató és szervező tevékenységéért 1998. novemberében Gelei József emlékéremmel tüntette ki.

*

A Magyar Köztársaság Elnöke dr. Susa Évának 2000. augusztus 20-án a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetés adományozta a politikai okokból kivégzettek igazságügyi személyazonosításáért, valamint tudományos tevékenysége elismeréseként.

B. É.

TARTALOM - CONTENTS

Szakmai életrajzok – Curricula vitae

Henkey Gyula	5
Marcsik Antónia	7
Gyenis Gyula	9

Eredeti közlemények - Original papers

SZATHMÁRY, L.: How many cranial variations were there in Europe in the Upper Paleolithic?	11
FÓTHI, E. – LŐRINCZY, G.: Torzított koponyájú népesség a Szegvár-Oromdűlő kora avar kori temetőből – <i>Artificially deformed skulls from the Early Avar Population of Szegvár-Oromdűlő cemetery</i>	23
FINNEGAN, M. – JUSZT, ZS.: Non-metric trait and biological distance studies in Hungary	41
JÓZSA, L. – PAP, I.: Helminthic infestation in a 19th century mummy in Hungary	49
TÓTH, G. – LAZÁRY, GY.: Funnel chest in 10–16th century fossil material	57
CSAPÓ, J., – BERNERT, ZS. – CSAPÓ, ZS. – POHN, G. – CSAPÓ-KISS, ZS. – KÖLTŐ, L. – SZIKOSSY, I.: Az aminosavak racemizációján alapuló életkorbecslés bevezetése a történeti embertani kutatásokba – <i>The study describes the results of the application of an age estimation method has not been used up till now in historical anthropology</i>	63
SUSANNE, C. – BODZSÁR, É.B.: Új technikák a humán variációk nem új keletű tanulmányozására – <i>New techniques for the not recent study of human variation</i>	79
PAP, M. – NAGY, A.S.: A dermatoglyphiai jellegvariációk komponensei: egy multivariációs analízis – <i>Components of dermatoglyphic character variations: A multivariate analysis</i>	85
THOMA, A. – HENKEY, GY.: An anthropological study of living Hungarians	95
KATONA, I.: A magyarság történeti-táji tagolódásának néprajzi tanulságai – <i>Historical and geographical structure of the Hungarian people and its ethnological consequences</i>	109
FARKAS, L.GY. – HAJNAL, K.: A betegségek népi elnevezése – <i>Vernacular names of diseases</i>	115
BODZSÁR, É.B.: A növekedés és érés hormonális háttere – <i>The hormonal background of human growth and maturation</i>	127

EIBEN, O.G.: Testarányok változása a növekedés során – <i>Changes in body proportions during the growth process of children</i>	139
JAEGER, U. – ZELLNER, K. – VOIGT, M. – KROMEYER-HAUSCHILD, K.: Veränderungen von Körperhöhe, Körpergewicht und BMI bei Kindern und jungen Erwachsenen aus Ostdeutschland nach der deutschen Wiedervereinigung – <i>Changes in stature, body weight and BMI in children and young adults from East Germany after the reunification of Germany</i>	155
JOUBERT, K. – DARVAY, S. – ÁGFALVI, R.: A testtömeg és a testhossz fejlődése születéstől 14 éves korig az országos longitudinális gyermek-növekedés-vizsgálat adatai alapján – <i>Based on the data of the nation-wide longitudinal growth study of Hungarian children's development of body mass and height from birth to the age of fourteen</i>	165
ZSÁKAI, A. – BODZSÁR, É.B. – LEFELHOLC, E. – SZMODIS, M. – RAMOCSA, G.: A somatotípus változása a növekedés során – <i>Changes in somatotype during the growth process of children</i>	181
SZMODIS, M. – BODZSÁR, É.B. – SZMODIS, I. – ZSÁKAI, A. – RAMOCSA, G.: Kapcsolat a szülők test-linearitása és gyermekeik bőrredői között – <i>Parental body linearity and skinfolds in the offspring</i>	195
PÁPAI, J.: Tornász gyermekek testösszetétele a serdülés előtt – <i>Body composition of gymnasts in prepuberty</i>	209
ZSÁKAI, A. – BODZSÁR, É.B. – HAUSPIE, R. – LEFFELHOLC, E.: A testösszetétel összefüggése a vérnyomással a növekedésben lévő gyermekben – <i>The relationship of body composition with blood pressure in the growing child</i>	221
KOCSIS, S.G. – RÉDAI, A.: A palatinális-gingivális barázda gyakorisága, morfológiája és együttes megjelenése más fogfejlődési rendellenességekkel ásatásokból származó koponyákon – <i>Incidence, morphology and co-occurrence with other pathological tooth development of the palato-gingival groove in skulls/teeth originating from excavations</i>	233
RAMOCSA, G. – BODZSÁR, É.B. – ZSÁKAI, A. – SZMODIS, M.: Testtartási rendellenességek és kapcsolatuk a tartó izomzat funkcionális elégtelenségével 4–10 éves gyermekekben – <i>Postural anomalies and their association with static muscle inadequacy in children aged 4–10 years</i>	249
Tudományszervezés – Research organization	
FARKAS, L.GY.: Megjegyzések az Antropológiai Bizottság fél évszázados tevékenységéhez – <i>Comments on the 50 years' activity of the Anthropological Committee</i>	257
Megemlékezések – Commemorations	
FARKAS, L.GY.: Dr. Lipták Pál (1914–2000)	259
Hírek -News	263

6. A táblázatok címeit, az ábraalírásokat, a táblák címeit és azok minden szöveges részét két példányban külön is mellékelni kell a kéziratához az idegen nyelvű fordításhoz.

7. A tanulmányok statisztikai feldolgozásánál alkalmazott matematikai képletek jelöléseinek pontos magyarázatát meg kell adnia a szerzőnek. Ugyanez vonatkozik görög betűs vagy egyéb speciális jelölésekre is. Általában a *Biometria Értelmező Szótár* (Szerk.: Jánosy A. – Murakózy T. – Aradszky G. – Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 1966.) előírásait, jelöléseit célszerű követni.

8. A tanulmányok tagolásában az alábbi beosztási elvek követését tartjuk kívánatosnak: 1. Bevezetés (a probléma felvetése, mai állása). 2. Anyag és módszer. 3. A vizsgálat, kutatás eredményei és azok (összehasonlító) értékelése. 4. Összefoglalás.

9. A tanulmány, közlemény végén irodalomjegyzéket kell megadni, de csak azok a művek idézhetők, amelyeknek adatait vagy megállapításait a szerző tanulmányában valóban felhasználta, akár a szöveges részben, akár a táblázatok vagy ábrák elkészítésénél. Az irodalomjegyzéket a szerzők nevének „abc” sorrendjében kell összeállítani. A szövegben a szerző neve után (zárójelbe) tett évszámmal utalunk a megfelelő irodalomra.

A folyóiratok címeinek rövidítésére a szakirodalomban kialakult és elfogadott rövidítéseket alkalmazzunk.

Az irodalomjegyzék összeállításához az alábbi példák szolgálnak útmutatásul:

Folyóiratcikkeknél a szerző(k) vezetékneve, rövidített utóneve, a megjelenési év zárójelben, kettőspont, a közlemény címe, a folyóirat hivatalos rövidítése, aláhúzva a kötetszám arab számmal, aláhúzva, pontosvessző, oldalszám, például:

BARTUCZ, L. (1961): Die internationale Bedeutung der ungarischen Anthropologie. – *Anthrop. Közl.* 5; 5–18.

Könyveknél a szerző(k) neve, a kiadási év zárójelben, kettőspont, a könyv címe, aláhúzva a kiadó neve, a kiadás helye, például:

BARTUCZ L. (1966): *A praehistorikus trepanáció és orvostörténeti vonatkozású sírleletek* (Palaeopathologia III. kötet). Országos Orvostörténeti Könyvtár és Medicina Kiadó, Budapest.

Másodidézeteknél – ha azok el nem kerülhetők – az idézett szerző neve után *cit.* szócskát írunk, és a fenti módon idézzük a könyvet vagy a folyóiratcikket, illetve *in* szócskát írunk, ha tanulmánykötetben megjelent cikket idézünk.

Ha egy szerzőnek ugyanabból az évből több tanulmányát idézzük, akkor az évszám mellé írt a, b, c betűkkel különböztetjük meg őket.

10. A szerzők a nyomdai tipografizálásra vonatkozó kívánságait a kézirat másodpéldányán jelölhetik be ceruzával, a nyomdai előírásoknak megfelelően.

Kérjük szerzőinket, hogy a fenti alaki előírásokat – a tanulmányok gyorsabb megjelenése érdekében is – tartásuk meg. Az előírásoktól eltérő kéziratokat a szerkesztőbizottság nem fogad el.

A kéziratokat a szerkesztő címére kell beküldeni, aki a tanulmány beérkezését visszaigazolja. A közlésről – a lektori vélemények alapján – a szerkesztőbizottság dönt. Erről értesítik a szerzőt.

A közlésre kerülő dolgozatok korrektúráját az ábralevonatokkal együtt megküldjük a szerzőknek. A javított korrektúrákat az esetenként megadott határidőig kérjük vissza. A megadott időpontig vissza nem juttatott dolgozatot kénytelenek vagyunk kihagyni a készülő számból.

A szerzőknek honorárium fejében 50 darab különlenyomatot adunk. Ennek előfeltétele, hogy a szerző a kézzel együtt pontos címét (irányítószámmal) is bejelentse a szerkesztőnél.

A szerkesztőbizottság tagjai: DR. BODZSÁR ÉVA (szerkesztő), DR. EIBEN OTTÓ, DR. FARKAS GYULA, DR. GYENIS GYULA, DR. JÓZSA LÁSZLÓ, DR. PAP ILDIKÓ, DR. PAP MIKLÓS és DR. SUSÁ ÉVA.

A szerkesztő címe: DR. BODZSÁR ÉVA, 1088 Budapest, Puskin u. 3. ELTE Embertani Tanszéke. Telefon/fax: 266-7857

A kiadvány előfizethető és példányként megvásárolható:
a Magyar Biológiai Társaságnál 1027 Budapest, Fő utca 68. Telefon: (36 1) 224-1423
Külföldről megrendelhető ugyanott, pénztátalás a Magyar Hitelbanknál,
Budapesten vezetett számlaszámra történhet.
US Dollár-átutalás a 401-5356-941-41 számlára, SFr átutalás a 402-5356-941-41 számlára
Bolti vásárlás: az Akadémiai Kiadó
MAGISZTER (1052 Budapest, Városház utca 1., tel.: 338-2440) könyvesboltjaiban.

